

Міхно О. П. Видавничі проекти як складова іміджевої політики Педагогічного музею України. *Музей як візуальний текст культури. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (5–6 вересня 2017 р.)* Черкаси: [видавець Чабаненко Ю.А.], 2017. С. 53–56.

Олександр Міхно,
директор Педагогічного музею України,
кандидат педагогічних наук

Видавничі проекти як складова іміджевої політики Педагогічного музею України

У статті висвітлено видавничу діяльність Педагогічного музею у 2014–2017 рр., що полягала реалізації двох видавничих проектів – «Педагогічні републікації» та «Бібліофонд Педагогічного музею».

Ключові слова. імідж музею, місія музею, видавнича діяльність, видавничі серії, Педагогічний музей України, «Педагогічні републікації», «Бібліофонд Педагогічного музею».

Olersandr Mikhno
Director of the Pedagogical Museum of Ukraine
Candidate of Pedagogical Sciences

Publishing projects as a component of the image policy of the Pedagogical Museum of Ukraine

The article covers the publishing activity of the Pedagogical Museum in 2014–2017, which consisted of the implementation of 2 publishing projects - "Pedagogical Republications" and "Library Fund of the Pedagogical Museum".

Keywords. museum's image, museum's mission, publishing activity, publishing series, Pedagogical Museum of Ukraine, "Pedagogical Republications", "Library Fund of the Pedagogical Museum".

Видавнича діяльність є одним з важливих традиційних напрямів музейної роботи, який значною мірою впливає на формування іміджу сучасного музею. Водночас здійснений нами історіографічний пошук показав, що наукові праці, предметом дослідження яких є видавничі музейні проекти, на сьогодні відсутні, тому зазначену проблематику обрано темою цієї статті, в чому вбачаємо не лише її актуальність, але й новизну.

Мета статті – висвітлити видавничу діяльність Педагогічного музею у 2014–2017 рр., що полягала реалізації двох видавничих проектів – «Педагогічні републікації» та «Бібліофонд Педагогічного музею».

Розпочнемо з аксіоми, що будь-яка установа буде успішною, коли у своїй діяльності неухильно дотримуватиметься власної місії. Місія Педагогічного музею України – збереження, вивчення, комплектування фондів, наукова інтерпретація і презентація історії та сучасного стану української освіти та педагогічної думки. Місія музею реалізується у провідних завданнях його діяльності – зберігати, вивчати й пропагувати кращі надбання української педагогічної думки. Ці завдання музею реалізуються комплексно у науково-

дослідній, науково-фондовій та науково-експозиційній діяльності і спрямовані насамперед на популяризацію спадщини видатних педагогів. Зауважимо, що популяризація педагогічної науки в постіндустріальну добу є доволі непростою справою з огляду на бурхливий розвиток сучасних засобів комунікації, коли людина може знайти потрібну інформацію, не виходячи з дому. Хоча, слід відзначити, не завжди знайдена інформація є вичерпною і спирається на достовірні джерела. Музей же володіє справді безцінним скарбом – рідкісними виданнями праць корифеїв української педагогіки. Саме на популяризацію цих унікальних видань спрямовано започатковану у 2014 році видавничу серію «Педагогічні републікації», що має на меті популяризувати і актуалізувати маловідомі або призабуті праці вчених, педагогів, освітніх діячів минулого.

Щороку наукові співробітники музею працюють над черговим випуском серії. Наразі світ побачило чотири випуски «Педагогічних републікацій»:

- «Михайло Кравчук. Вибрані праці. Історія і методика математики» (2014) – містить републікації вибраних праць видатного українського математика і педагога Михайла Пилиповича Кравчука (1892–1942) [3];
- «Григорій Гринько. Олександр Шумський: Статті. Промови. Документи» (2015) складається із републікацій праць народних комісарів освіти Української Соціалістичної Радянської Республіки Григорія Гринька (1890–1938) та Олександра Шумського (1890–1946). Видання має на меті ознайомлення читача з тими працями Г. Гринька та О. Шумського, які востаннє публікувалися у педагогічній періодиці у 1920-х роках [1];
- «УНДП на сторінках педагогічних журналів 1926–1976 рр.» (2016) містить републікації інформаційних повідомлень про діяльність Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук (НАПН) України, що публікувалися на сторінках українських педагогічних журналів протягом 1926–1976 рр. Видання присвячене 90-річчю Інституту педагогіки, з яким тісно пов'язана доля Педагогічного музею України [6];
- «Освітня хроніка на сторінках періодичних видань 1917—1920 рр. (з фондів Педагогічного музею України)» (2017) містить розміщені в хронологічному порядку інформаційні повідомлення про розвиток освіти в добу Української революції 1917—1920 рр., які вперше були опубліковані на сторінках українських журналів цього періоду, що зберігаються у фондах музею: «Вільна українська школа», «Подільська воля» «Просвітянин-кооператор», «Пролетарська освіта», «Мир труда» [4].

2015 року започатковано ще один видавничий проект – серію «Бібліофонд Педагогічного музею», мета якої – оприлюднення результатів наукового опрацювання фондів музею у формі каталогів книжкових музейних колекцій. Перший випуск цієї серії – каталог-путівник «Колекція «Українська дитяча книга 1885—1923 рр.» Педагогічного музею України» (2015) – присвячено українській рідкісній дитячій книзі, оскільки у фондовому зібранні

музею зберігається справді унікальна колекція творів художньої літератури для дітей, що вийшли у світ наприкінці XIX – першій чверті XX ст. [2] Пропонований каталог-путівник ознайомлює користувача з колекцією «Українська дитяча книга 1885–1923 рр.», яка є складовою наукового об'єкту «Колекція стародруків Педагогічного музею України» (рукописи, стародруки та рідкісні видання 1477–1923 рр.), що становить національне надбання.

Наступними виданнями серії «Бібліофонд Педагогічного музею» стали каталоги-путівники «Циркуляри по Київському навчальному округу у фондах Педагогічного музею України (1874—1917 рр.)» (2016) [7] та «Українська книга 1917—1921 рр. у фондах Педагогічного музею України» (2017) [5].

Видання серії «Бібліофонд Педагогічного музею», як і серії «Педагогічні републікації», виходять також в електронному варіанті, вільний доступ до якого мають відвідувачі музейного сайту <http://pmu.in.ua/> (розділ «Публікації»).

Однак цим не обмежується робота з популяризації підготовлених видань обох серій. Як правило, після виходу чергового видання відбувається його презентація у музеї. При цьому презентація спеціально вводиться в контекст більш значної події, стає органічною складовою масштабнішого заходу, своєрідним акцентом у його проведенні. Наприклад, презентацію каталог-путівника «Колекція «Українська дитяча книга 1885–1923 рр.» Педагогічного музею України» було проведено у червні 2015 р. у межах урочистого відкриття виставки «Книжок дитячих неубутні чари...», концепція якої була створена на основі структури каталогу. Крім того, це видання було презентовано на Міжнародній науково-практичній конференції «Дослідження, збереження, відтворення та популяризація культурної спадщини» (м. Ужгород, 26-27.06.2015 р.) і на Третій науково-практичній конференції «Музейна педагогіка: проблеми, сьогодення, перспективи» (м. Київ, 29.09.2015 р.). Особливо приємно відзначити, що у вересні 2015 р. на IV Всеукраїнському музейному фестивалі «Музей і діти: дитячі програми, центри, музеї» у м. Дніпропетровську каталог-путівник став переможцем у конкурсі «Музейні видання. Каталоги дитячих колекцій».

Варто підкреслити, що особливістю роботи над зазначеними видавничими серіями є їх підготовка науковцями музею у співпраці з провідними вченими у галузі історії освіти. Науковий консультант усіх видань – Ольга Сухомлинська, доктор педагогічних наук, академік НАПН України.

Отже, здійснюючи видавничу діяльність, Педагогічний музей України виконує низку важливих завдань:

- реалізує місію музею;
- формує і просуває позитивний імідж музею в суспільстві;
- популяризує музейні колекції;
- розширює сферу просвітницької діяльності;
- рекламує свою діяльність і послуги, що надаються музеєм.

Таким чином, можемо констатувати, що видавнича діяльність музею протягом 2014–2017 рр. помітно пожвавилася, накопичено певний досвід роботи з укладання каталогів музейних книжкових колекцій, републікацій праць видатних педагогів, налагоджені зв'язки з партнерами – науковими

установами та вченими, поліграфічними фірмами. Протягом останніх років склалася видавнича політика музею, спрямована на поширення інформації про музейні колекції та дослідження, що проводяться в музеї. Наголосимо, що йдеться не стільки про наявні досягнення, але насамперед про значну і цілеспрямовану роботу з підготовки і публікації музейних видань у вищезазначених видавничих серіях.

Хоча, звичайно, є і проблеми, з якими стикаються співробітники музею у процесі видавничої діяльності. Це, насамперед, недостатнє фінансування та брак часу для підготовки видань. До того ж, технічні можливості музею не завжди дають змогу здійснити задумане.

Підсумовуючи, зазначимо, що видавнича діяльність Педагогічного музею України підпорядкована реалізації місії музею, її мета і завдання є не короткочасними, а такими, що стимулюють роботу всіх співробітників музею. Видавнича діяльність у структурі роботи музею посідає значне місце, працюючи на його імідж, роблячи вагомий внесок у збереження і популяризацію кращих надбань української педагогічної спадщини.

Література

1. Григорій Гринько. Олександр Шумський : Статті. Промови. Документи / НАПН України, Педагогічний музей України ; [укладачі : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – К. : ПМУ, 2015. – 144 с. – (Сер. «Педагогічні републікації» ; вип. 2).
2. Колекція «Українська дитяча книга 1885–1923 рр.» Педагогічного музею України : Каталог-путівник / НАПН України, Педагогічний музей України ; [укладачі: В. О. Гайдей, О. П. Міхно; автор передмови О. Я. Савченко; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – К. : ПМУ, 2015. – 144 с. ; іл. – (Сер. «Бібліофонд Педагогічного музею» ; вип. 1).
3. Михайло Кравчук. Вибрані праці. Історія і методика математики / Національний технічний університет України «КПІ», Педагогічний музей України; [упоряд.: Вірченко Н. О., Гайдей В. О., Міхно О. П.]. – К. : НТУУ «КПІ», ПМУ, 2014. – 252 с. – (Сер. «Педагогічні републікації» ; вип. 1).
4. Освітня хроніка на сторінках періодичних видань 1917—1920 рр. (з фондів Педагогічного музею України) / Педагогічний музей України ; [укладачі : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. — К. : ПМУ, 2017. — 182 с. — (Сер. «Педагогічні републікації» ; вип. 4).
5. Українська книга 1917—1921 рр. у фондах Педагогічного музею України : Каталог-путівник / НАПН України, Педагогічний музей України ; [укладачі : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. — Київ : ПМУ, 2017. — 176 с. ; іл. — (Сер. «Бібліофонд Педагогічного Музею» ; вип. 3).
6. УНДІП на сторінках педагогічних журналів 1926-1976 рр. / НАПН України, Педагогічний музей України ; [укладачі : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. – К. : ПМУ, 2016. – 212 с. – (Сер. «Педагогічні републікації» ; вип. 3).
7. Циркуляри по Київському навчальному округу у фондах Педагогічного музею України (1874—1917 рр.) : Каталог-путівник / НАПН України, Педагогічний музей України ; [укладачі : В. О. Гайдей, О. П. Міхно ; наук. консультант О. В. Сухомлинська]. — Київ : ПМУ, 2016. — 166 с. (Сер. «Бібліофонд Педагогічного Музею» ; вип. 2)